ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—1123—ՇԱԲԱԹ—7—ՕԳՈՍՏՈՍ—1871

ՊԱՅՄԱՆ

Զարեկանդին Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց » 10 մէճ
Վեղարեալ Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 5 մէճ
Խրատաքանչիւր թերթի դիմաց 50 մի.
Կանոնաւոր ապրանքի համար մէկ անգամի համար 3 գրուագ, երկու անգամի համար 2 գրուագ։ Ամսական ապրանքներու համար գաւառ ամիսը մէկ անգամ։

# ԱՐԱՐԱՏ

## ԼՐԱԳԻՐ

### ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՋԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՍԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆԵՐ

Գորբ գալած լրագրաց համար Ժամանակը խմբագրութիւնն վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն Խմբագիրը—Տնօրէնին պիտի ուղղուի։ Պոլիս, Ղալաթիոյ խան, Մասիսի դրասենեակը։

Համարեա Ժամանակը չի ճարուած նամակ չընդունուիր։

ՕՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 7 ՕԳՈՍՏՈՍ

## ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ընթերցողաց ծանօթ է գործակալական լրագիրներու ընդհանուր ընկերութեան անխնայելի դադարումներն արդէն փարիզի մէջ տխուր փորձերով հոչակուելէ եւեւ։ Եւ բոլորովին այլ եւ այլ երկիրներու մէջ ալ իրենց չարաշուք արդիւնքն՝ ի յայտ կը բերին։

Մասիսայէն գրուած լուրերու նայելով Ժամանակէ մ՚ի վեր հրդեհները դարձեալ բերի կերպով կը յառաջանան Անգլիայ քաղաքին մէջ, եւ տարեսկիզբն ամենէն աւելի գործարանները, վառճառանոցներն եւ առեւտրական մեծ տները գոհ կերթան աւերիչ ուրբին, բնականաբար կասկած ծագած է թէ գիտեալ թշնամի մը դիտաւորեալ ոգիներ են, եւ թէ՝ ընկերական բաւական ազանգաւորներ՝ որ Մասիսայի մէջ չատ կուսակից ունին, սասար չեն այս սարսափելի գործերուն։

Նաւատորմիղներուն կարծիքն ալ այս լեռնալի հրդեհները միտուելոց նաւերու համար յատուկ յանձնաժողովի մը սահմանեց, որ ամէն որ գաւառաւորեալն նախագահութեամբ կը գումարի եւ մեծ փութաջանութեամբ իր գործը կը կատարէ։ Արդէն ըրած խուզարկութիւնները չորս տարեկան երեւան հանեցին 12—14 տարեկան, որոց յանցաւորութիւնը հաստատեցան վկայներով եւ իրենց խոստովանութեամբ։ Յիշեալ տղայքը, որ մոգոլիոյ ոմանէն տարին դուսուն կը վերաբերին, բոլորովին գործարանները այրած էին։ Համոզուելու համար կը հաստատեն թէ անձնական մեղադիկ իրենց դրամ տալով այս տեսակները գործելու թելադրած են զիրենք։

Մէկը արդեսաւոր մը դոց տուաւ, միւսը զորական մը, եւ երկուքն ալ բռնուեցան։

Ցանձնաժողովին խուզարկութիւնները հաստատեցին նաեւ թէ հրդեհները գարշելի ոգեկի մը կը հետեւին, բոլոր յատակագծի մը կը հետեւին, եւ զանոնք դարձեալ ընելով՝ անոնց հետեւը կը պահուրտին։

---

Ռուսիոյ լրագրներուն Գաղղիոյ եւ Գերմանիոյ մէջ կիրառած հոչակութեան տեսակութենէն բնաւ բան չունին։ Գաղղիոյ լրագրաց լեզուն ընդհանրապէս կասկած կուսակցութեան մը Ժամանակէն Գաղղիա եւ Գերմանիա նպէն իրարու հետ ոգիով բռնեցին։

«Մեր փաճառականութիւնը՝ որ պատերազմին երեսէն չառնելուն, կարծես թէ Բերլինի մը կառնու։ եւ եթէ խոստացութիւնը տեւէ, մեր փոխանակութիւնն տեսնի ոգիով բարձրանալ։ Բայց տարադարձ խոստացութիւնը մի միայն Գաղղիայէն կախուած ունի։ Ընդհակառակն կը մտաբերենք որ Գ. Թիէր յաջողի մտքերն ամբերել մանրել մէկ մասին մէջ տեսնուած գրգռութիւնը հանդարտել եւ հաւասարակշռութիւնը զարգացնել։ Այս գնով կրնայ ապահովիլ խաղաղութիւնը, որուն Գաղղիա ուրիշ ամէն ազգերէ աւելի պէտք ունի։

«Դարձեալ թուսիոյ Սէնքսանդր կայսրն՝ իր փառաւորեալ մօրեղբօր (Սիկեսմէ կայսրը) հետ ունեցած մասնիմ քարտարերութիւնն եւ Գերմանական զօրաց եւ զօրավարաց բաշխած բաղմաթիւ շքանշաններն իր համակրութիւնն որ կոմ ըլլալը կը ցուցնեն։ Լէպիզ զրաղելը խիստ թարեկամական ընդունելութիւն պիտի գտնէ։ Բայց չպիտի կրնայ երբէք Սէնքսանդր կայսրը խոստանիլ այն քաղաքականութիւնն՝ որուն իր կառավարութիւնը հետեւեցաւ 1870ի պատերազմին ժամանակ։»

---

Ռուսիոյ կառավարութիւնն այս օրերս գաղանալ դոյզ կը գրէ կիզբոնական Ասիոյ կողմերը, ուր Դուլճայի Յուլիանին եւ Բիշքէկի խանին ժողովուրդները Ռուսաց դէմ թշնամութիւն ընել սկսած են։

Բեզրոսուրիէն գրուած նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնը կուտայ այս նոր արշաւանաց վրայ։

«Կիզբոնական Ասիոյ մէջ անցած անդրքերը մեզ կը հարկադրեն երկար արշաւանք ընելը՝ որ բաղաձ ծախք պիտի պատճառէն մեզ։ Մեկը Զինաց կայսրը հարկաւոր Դուլճայի Յուլիանին դէմ, որոյ ժողովուրդները քանիցը անգամ Ռուսիոյ հողը մանելով ասպատակեցին։

«Զինաստանի սահմանագրութիւն անդամանալ պէտք է անդրադարձ, եւ թէ՝ Բէյ՝ Բէյ Զինաց կառավարութեան հետ միասնաբար պիտի գործէ։ Այս երկիրներն ասպատակող Ջաւիէնաց հրամանները պատժելու համար չատ զօրք պէտք չէ։ Մանաւանդ՝ (Զինաց գաւառապետները) անհամանալի անզգայութեամբ ամենափոքր միջոց մ՚ իսկ ձեռք չեն առնուր իրենց յանձնուած գաւառները Մահմետական ասպատակաց դէմ պաշտպանելու համար։

«Մեր արշաւանքը Բիշքէքի խանին դէմ պիտի սկսի։ որոյ հրամանները Ռուսաց կողմանները կը կոզմանեն։ Կիզբոնական Ասիա՝ Ռուսիոյ Սէմիրէչիէ։ Մեր սահմաններուն ապահովութեան համար պէտք զայն գրաւենք։ բայց այս գրաւման մեզ ընծայած օգուտը՝ պէտք եղած քան եւ չարս միլիոն ֆրանք ծախուց չկրնար հաւասարիլ։

«Դէպ բիշ այն երկիրներուն հետ բացուած առեւտրական յարաբերութիւնները՝ որ օր քան զօր կընդարձակին, այս զանազան խիներուն՝ պիտի փոխարինեն թուրքաց, թաթարաց, Սարթիկ եւ Թուրքմանաց ուրիշ բնակչաց քարաւանակրութիւնն հետզհետէ անհրաժեշտ դարձաւ։ Ռուսաց դրամագլուխ թիւնն ընդարձակ վաճառականներ պիտի դրուին։ Հն, որոց վրայ Անգլիոյ ինչպէս երկիւղ չկայ։»

---

Զինաստանի Շանկայի քաղաքին յուլիս 2 թուականի հետեւեալը կը գրեն Անգլիական թերթերն։

«Մա փոխարքայն ապանեղ ոճրագործը քանի մը շաբաթի առաջ Նանքինի մէջ պատժուեցաւ։ Ցաւն հոգալը կարգ ի կարգաւ, ոչինչ մարմինը մանր մանր ջարդեցին՝ մինչեւ որ մեռաւ։ Այս սարսափելի պատիժը նոյն ատենիկեան անզգածութեամբ կրեց։ որոյ գատաստանական քննութեանց ժամանակ ուսուցած սարսափելի տանջանքները կրած էր։ Նոյնպէսանած էր թէ փոխարքան Գանդիհի մոհմէտականաց հետ դարձեալ յարաբերութիւն ունեցած կարծելով ապանեցած էր։ Ցեւաց նոքէն տանջանք տալով եւ հրաշէկ չկիներու վրայ դնելով՝ նոր խոստովանութիւններ ընել տալուցած էին։ Բէքինի կողմէն կը լսուի թէ այս տանջանքը 20 որ շարունակեց, մինչեւ որ դատաւորաց վերջին տարեան տարիքոնաղով կերպարը չկրցաւ տանել եւ մեռնելու կէսը հասաւ՝ առանց նոր խոստովանութիւններ ընելու։

«Բայց կրնայ պարզապէս տեղեկագրերը, որոնք ոչ ոք ինչ ոչ ոք ինչ ոչ ոք ինչ

## ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

*Անցեալ կիրակի օրը Պաչուանէից խորհուրդ մ՚եղաւ՝ ի Պէպէք ընդ նոր խաչատնաւելեամբ տնարհ. Մեծ—եպարքոսին։*

---

*Նրէկ Աւստրիոյ կայսեր ծննդեան տարեդարձն ըլլալով մայրաքաղաքիս նաւահանգստին մէջ երկաթի նետած Աւստրիական նաւերը դրօշակներով զարդարուեցան, եւ նաւահանգստին բերանն ստուգող Ղամանեան Փորվէթն ալ դրօշակներ պարզելով կէս օրին թնդանօթներ արձակեց։*

*Պարոն դեսպան Մանսֆիլտ Ֆիրանքի ու հանդիսաւոր պատարագ ըրաւ Լատինաց Սանթա—Մարիա եկեղեցին։*

---

*Հաւելով կը լսենք թէ Գլաղբեղաք Մէհմէտ փաշային վիճակը փոքր մը բարւոքուելէ ետեւ՝ նորէն ծանրացած է, եւ մեծ երկիւղ կուտայ։*

---

*Պարսից Շահին եղբայր Ապպաս Միրզա խլեանը՝ որ երկու ամսէ ի վեր վեհ. Յուլիանին հիւր ըլլալով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ մեկնեցաւ ի Պարսս։*

---

*Կարնոյ Ռուսաց Հիւպատոս Պ. Իվանոֆ՝ Հալէպի Հիւպատոս անուանեցաւ, եւ անոր տեղ Կարնոյ Հիւպատոս կարգեցաւ Պ. Որէր—Միլլէր, որ ժամանակաւ նոյն քաղաքին մէջ Բանչէլիէրի գործն կատարած եւ լաւ միտքերով մեռած է։*

---

*Ուղղակի օրը Շերքէմիլ—Խայրիէի նոր չինել սուած 28 միւս չոգենաւն Անդրիայէն մայրաքաղաքս հասաւ եւ 19 թիւ չոգենաւին տեղ բանիլ սկսաւ։*

*Այս չոգենաւն անցեալ տարի չինուածներէն աւելի ընդարձակ եւ գեղեցիկ է, եւ 23000 լիրայի ելած է։*

*Կրսաի թէ ընկերութիւնը վեց նոր չոգենաւ ալ չինելու հրաման ղրկած է, երեք մեծ եւ երեք փոքր։*

---

*Դերեւի թէ Բեթլէհեմի հրդեհ բռնկեցնողները կ. Պոլիս ալ եկած են։*

*Երեքշաբթիէն չորեքշաբթի ընտանու դիշերը Բերայի չիրակ հանքան վալօրիի առնը պատուհաններուն մէջէն Ներ Բէթլէհեմ տեղ գրուած թղթակցնակ մը նետուեցաւ, որոյ ծայրը վառած պատրոյգ մը կապուած էր։ Բարեբաղդաբար թղթակիցը բարձրի մը վրայ էջնուելով՝ պատրոյգը մարեցաւ։*

*Այս դէպքը կը ցուցնէ որ դիշերները պատուհան բաց թողուլը խոհեմութիւն չէ։*

---

*Բաբիէ տ՚Օրիան լրագրին հինգշաբթի առաւօտ թուոյն մէջ Հայոց Լուսնի վերնագրով հետեւեալ յօդուածը կը կարդանք։*

*«Ժամանակէ մ՚ի վեր Հայաստանի մէջ՝ վանայ լճին շրջակաները դրծուած ուսազակութիւններէ պատուրիչ թնդիր մը կայ։ Մեզ դրուածին նայելով՝ ոչ միայն նոյնքան մը դիւաւոր եւ ողբելու թեան ոգի Վանեցիներ, որոց նպատակն է փոխել ազգ Վանայ նոր Մի թասարիի Միանիպ վարան, որ անապատ եւ լաւ կառափորիչ է։*

*«Հէքեարիի եւ գիւղապետի վանայ մէջ գեւ քանի չափ ընտանիք կը գտնուին, որք ժամանակաւ երիւրեն աքսորուած հոչակաւոր Պէսէրիան եւ Նաբատ գրամ Ցերէզէ յինեբուն ազգական են։ Այս ընտանիքներն, իրենց մեքենայութիւններով յաջողած են երկրին գլխաւոր պաշտօնները ձեռքին անցուցանել։ Անոնց մէջէն կառնուին Դաշմազամներն եւ գաւառական Ժողովոց անդամները։ Հասարակաց գանձարանէն պաշտամանց իշխանութիւնը՝ իրենց հանրութեան հետ միասնաբար գիւրաղանայ մէջ մեծ ազդեցութիւն կուտայ այս ընտանեաց, այնպէս որ կրնայ լաւիլ թէ իրենց կամքն օրէնք է երկրին մէջ։*

*«Ակնայ կը հետեւի որ երբ Միանոյ փաշայի պէս նոր կառավարիչ մը ն. Դրան հրամաններին հաստատութեամբ կատարել եւ քրիստոնեայնները՝ որք Քիւրտերէն իրրեւ քսաներկու կը հարատեւեն՝ պաշտպանել ուզէ, հաղար ոգիներ կը հանուին իր առջեւ, եւ եթէ անպատճառ ուզէ ճանրաւ մէջ քրիստոնեայ ուզէ, եւ իր դիրքը ապատութեան փոխարէն իրեն ընծայած ընծաները մերժէ, մէկ խօսքով՝ եթէ վանայ Խ-ՐԻՍՏՈՍԻ Ժողովը կազմող կառավարութեան կամակից եւ դրդիչ չլլլլ, ամեն կերպ չարանիք մեքենայութեանց պէտք է ոգաւէ։*

*«Դիւնակի համար, մեծ ճամբաներուն վրայ հանապարհորդները կը կողոպտուին, եւ գեղջկները՝ գաղանի հրամանաց հնազանդելով գաւառագրաքը Մ-ՀԱՐ-Ը մը կը գրկեն, որոյ ներքեւ հարիւրաւոր կուսակցեալի կիներ կը առնուին։ Վերջապէս ամեն հնարք ի գործ կը դրուին որպէս զի իր պարարը կատարել ուզող պաշտօնատարը փոխուի։*

*«Ամենք են ահա յիշեալ դատաւէն մեղ դրկուած տեղեկութիւնները։ Դրրոց անձք հաստատակաց կարծեաց ապաձայնդն է։ Կառավարութեան կիրառայ քննել եւ արդարութիւն ընել։ Ազգեցութեան տէր մարդոց այս աներակ միաբանութիւններն հարատեւելն տերութեան երկիրներուն մէջ։ Ամենք բարի դիտաւորութիւնները կանդամալուծեն եւ դիտմամբները կը մշուրնջինաւորեն՝ ի շնաս ժողովրդոց եւ կառավարութեան։»*

*Նոյն լրագրին հետեւեալը կը գրեն նաեւ Կարինէն ոգոստոս 3 թուոյն։*

*«Գաւառիս կառավարը Կիւմիշխանէն անցած ժամանակ ինքնին ուսաւ նորաշէն հանքերուն դէշ վիճակը։ Ամենայն իր փեսան հակաղ կարգեց հանքաւն չինութիւնը, որ դժբաղդաբար այս տարի ալ պիտի չկրնայ աւարտիլ։ Դժբաղդաբար կրանմ, որովհետեւ կառուցի չդանուիլն այս երկրագործ երկրին մահ է։*

*«Հայաստանի լայնածաւալ գաւառները, որոց հողն ամեն տեսակ արմատաց նպաստաւոր է, կրնան Պոլսոյ դաշտերուն հետ մրցիլ։ Եթէ երկրագործաց ոգիաւորութիւնն եւ իրենց բերքը ծախելու ճանապարհը չունենային՝ գոնէ գրեթէ մը չլլլլ երկրագործն ալ։*

*«Սառատ հանձքը, ինչպէս այս տարուան, փոխանակ բարիք մ՚ըլլալու՝ չարիք է դարձեալ։ Ամեն դիպուածներ մէջ կը փոխ. Բայց եթէ կառուցի գանուէր մինչեւ Ցրտոլեռն, փոխադրութեան ծախքը կէսի կիջնէր։ եւ երկրագործն ալ իր աշխատութեան պտուղը քաղելու վրայ ահ չունենալով, ամենայն տարիներ մաղթելու չէր հարկադրեր։ ընդհանրապէս, ամեն տեղ տարեկան 3 թուոյ։*

*«Գաւառիս կառավարը Կիւմիշխանէն անցած ժամանակ ինքնին տեսաւ նորաշէն հանքերն։ Հանքերուն դէշ վիճակը։ Ամենայն իր փեսան հակաղ կարգեց հանքաւն չինութիւնը, որ դժբաղդաբար այս տարի ալ պիտի չկրնայ աւարտիլ։ Դժբաղդաբար կրանմ, որովհետեւ կառուցի չդանուիլն այս երկրագործ երկրին մահ է։*

*«Հայաստանի լայնածաւալ գաւառները, որոց հողն ամեն տեսակ արմատաց նպաստաւոր է, կրնան Պոլսոյ դաշտերուն հետ մրցիլ։ Եթէ երկրագործաց ոգիաւորութիւնն եւ իրենց բերքը ծախելու ճանապարհը չունենային՝ գոնէ գրեթէ մը չլլլլ երկրագործն ալ։*

*«Սառատ հանձքը, ինչպէս այս տարուան, փոխանակ բարիք մ՚ըլլալու՝ չարիք է դարձեալ։ Ամեն դիպուածներ մէջ կը փոխ. Բայց եթէ կառուցի գանուէր մինչեւ Ցրտոլեռն, փոխադրութեան ծախքը կէսի կիջնէր։ եւ երկրագործն ալ իր աշխատութեան պտուղը քաղելու վրայ ահ չունենալով, ամենայն տարիներ մաղթելու չէր հարկադրեր։ ընդհանրապէս, ամեն տեղ տարեկան 3 թուոյ։*

*«Գաւառիս կառավարը Կիւմիշխանէն անցած ժամանակ ինքնին տեսաւ նորաշէն հանքերն։ Հանքերուն դէշ վիճակը։ Ամենայն իր փեսան հակաղ կարգեց հանքաւն չինութիւնը, որ դժբաղդաբար այս տարի ալ պիտի չկրնայ աւարտիլ։ Դժբաղդաբար կրանմ, որովհետեւ կառուցի չդանուիլն այս երկրագործ երկրին մահ է։*

*«Հայաստանի լայնածաւալ գաւառները, որոց հողն ամեն տեսակ արմատաց նպաստաւոր է, կրնան Պոլսոյ դաշտերուն հետ մրցիլ։ Եթէ երկրագործաց ոգիաւորութիւնն եւ իրենց բերքը ծախելու ճանապարհը չունենային՝ գոնէ գրեթէ մը չլլլլ երկրագործն ալ։*

*«Սառատ հանձքը, ինչպէս այս տարուան, փոխանակ բարիք մ՚ըլլալու՝ չարիք է դարձեալ։ Ամեն դիպուածներ մէջ կը փոխ. Բայց եթէ կառուցի գանուէր մինչեւ Ցրտոլեռն, փոխադրութեան ծախքը կէսի կիջնէր։ եւ երկրագործն ալ իր աշխատութեան պտուղը քաղելու վրայ ահ չունենալով, ամենայն տարիներ մաղթելու չէր հարկադրեր։ ընդհանրապէս, ամեն տեղ տարեկան 3 թուոյ։*

*«Գաւառիս կառավարը Կիւմիշխանէն անցած ժամանակ ինքնին տեսաւ նորաշէն հանքերն։ Հանքերուն դէշ վիճակը։ Ամենայն իր փեսան հակաղ կարգեց հանքաւն չինութիւնը, որ դժբաղդաբար այս տարի ալ պիտի չկրնայ աւարտիլ։ Դժբաղդաբար կրանմ, որովհետեւ կառուցի չդանուիլն այս երկրագործ երկրին մահ է։*

*«Հայաստանի լայնածաւալ գաւառները, որոց հողն ամեն տեսակ արմատաց նպաստաւոր է, կրնան Պոլսոյ դաշտերուն հետ մրցիլ։ Եթէ երկրագործաց ոգիաւորութիւնն եւ իրենց բերքը ծախելու ճանապարհը չունենային՝ գոնէ գրեթէ մը չլլլլ երկրագործն ալ։*

*«Սառատ հանձքը, ինչպէս այս տարուան, փոխանակ բարիք մ՚ըլլալու՝ չարիք է դարձեալ։ Ամեն դիպուածներ մէջ կը փոխ. Բայց եթէ կառուցի գանուէր մինչեւ Ցրտոլեռն, փոխադրութեան ծախքը կէսի կիջնէր։ եւ երկրագործն ալ իր աշխատութեան պտուղը քաղելու վրայ ահ չունենալով, ամենայն տարիներ մաղթելու չէր հարկադրեր։ ընդհանրապէս, ամեն տեղ տարեկան 3 թուոյ։*

*«Գաւառիս կառավարը Կիւմիշխանէն անցած ժամանակ ինքնին տեսաւ նորաշէն հանքերն։ Հանքերուն դէշ վիճակը։ Ամենայն իր փեսան հակաղ կարգեց հանքաւն չինութիւնը, որ դժբաղդաբար այս տարի ալ պիտի չկրնայ աւարտիլ։ Դժբաղդաբար կրանմ, որովհետեւ կառուցի չդանուիլն այս երկրագործ երկրին մահ է։*

*«Հայաստանի լայնածաւալ գաւառները, որոց հողն ամեն տեսակ արմատաց նպաստաւոր է, կրնան Պոլսոյ դաշտերուն հետ մրցիլ։ Եթէ երկրագործաց ոգիաւորութիւնն եւ իրենց բերքը ծախելու ճանապարհը չունենային՝ գոնէ գրեթէ մը չլլլլ երկրագործն ալ։*

*«Սառատ հանձքը, ինչպէս այս տարուան, փոխանակ բարիք մ՚ըլլալու՝ չարիք է դարձեալ։ Ամեն դիպուածներ մէջ կը փոխ. Բայց եթէ կառուցի գանուէր մինչեւ Ցրտոլեռն, փոխադրութեան ծախքը կէսի կիջնէր։ եւ երկրագործն ալ իր աշխատութեան պտուղը քաղելու վրայ ահ չունենալով, ամենայն տարիներ մաղթելու չէր հարկադրեր։ ընդհանրապէս, ամեն տեղ տարեկան 3 թուոյ։*

---

ԿՈՍՏԱՆԴՆԻՊՕԼԻՍ
ԼՈՒԱՅՍԸ ՈՒՏԱՏՍԵԿ

| | | |
|---|---|---|
| 6 օգոստոս ուրբաթ իրիկուն | — — | |
| 7 » շաբաթ առաւօտ | | |
| բացուելուս | 30 | 18 |
| կէս օր | 50 | 3 |

# ԱԶԳԱՅԻՆ

*Վենետիկ Մխիթարեան հայոց Պատրիարքն անախալութիւնն ընդունելը մեծ գոհունակութիւն պատճառած է մեր կամքի ազդայնոց լուսաւոր եւ ազգասէր մասին։*

*Յուսալի եւ լաւագոյն վենետիկոյ Մխիթարեան հայերէն, որ եւրոպոյ լուսաւորեալ ազգաց եւ նոյն իսկ կրօնասէր կամքի ժողովրդոց իրրեւ հոգեւորականաց մերժած եւ չընդունած փարդապետութիւն մը նուաստարար ընդունելին։ եւ Արեւելեան կամքի ազգայնոց այրելի եռանդով եւ զոհաբերութեամբ պաշտպանած գործը լրանէին։*

*Պարոն անախալութիւնն ընդունելին՝ անոր ամեն հրամանաց եւ ակնարկութեանց կատարելն հնազանդել կը նշանակէ։ Բուսակ պիտի չէ զարմանալ եթէ այսոր կամ վաղն խնդրուի թէ յիշեալ արժանապատիւ հայրը Գեր. Հաստատեանի հովուական գաւազանին տակ ալ խնդալեցած եւ անոր հաստատամ հպատակութիւն ստորագրած է։ Ինչպէս որ Ս. Պաղը կը պահանջէ, ամեն ազգային եւ կրօնական իրաւունք զոհելով։ Զի վերջին աստուծոյն ընտանեան հեռուանքն է։*

*Իրաց այս վիճակին առջեւ՝ արեւելեան կամքի ազգայիններէ շատերը՝ որոց օրդիքը վենետիկոյ Մխիթարեան հայոց վարժարանները կը կրթուին, կը խորհին հայոց հետ միաբանելով ընկերութիւն մը հիմնել եւ առնուազն 1000 ոսկի գրամագլուխ մը դնելով դիպչի օրիկ վարժարան մը բանալ Վենետիկ հայոց անօրէնութեան ներքեւ։ Այս խորհուրդը մարմնաւորելու համար անցեալ կիրակի օրը Բերա մայրի մը գումարուած էր, որ քանի մը լուսաւորեալ հայեր ալ ներկայ էին։*

*Այս միջոցները՝ համազգային դիւերօրիկ վարժարան մը բանալու հանութիւն տուին, բայց փոխանակ Պետանեան կամ ուրիշ որ եւ է կղերի ձեռք յանձնելու, ընկերութիւնէն ընտրուած Տնօրէն մը միւսոյն չարութիւնն յանձնել առաջարկին՝ կը դիմեն դերը մի միայն չարաթը երկու կամ երեք անգամ իրաքանչիւր իր գաւառակից ազգակցաց կրնայ իսկ հանդիսանալ։*

*Այս պարմանաւ միայն կարելի է հիմնել համազգային վարժարան մը։ եթէ ատ դիւ հիմնելու, գիտաւորութիւն կայ եւ մեք սիրով եւ համակրութեամբ հոգիանենք այնպիսի հաստատութիւն մը՝ ուր ազգային հոգեւոր եւ կրօնական խարութիւնք ու նկատմունք լաւելով ազգային ազատ կրթութիւն կրնայ ստանալ։ սահմանին մէջ պարտիկներով։*

*Այս առաջարկութեան վրայ որոշում մը չէ եղած, եւ չենք գիտեր թէ կղերական ազդեցութիւնը պիտի թողու՞ որ Հայոց առաջարկած կերպն ընդունի։*

*Ըստ ոգիմատութեան, ազգասիրական դպրոցներու՝ մանաւանդ համազգային դպրոցի մը մէջ՝ ուր ամեն գաւառներ կրթուին, ոչ թէ գաւառներ կրթուին առաջնորդութիւնը բացարձակ անտեսութիւն մ՚է։ Կղերին գերը մի միայն կրօնք եւ բարոյականութիւն ուսուցանել է, եւ այն ալ իւրաքանչիւր իր գաւառակիցներուն։ այս պաշտօնն ալ անոնց կը յանձնուի։*

*Այս պարմանաւ միայն կարելի է հիմնել համազգային վարժարան մը։ եթէ ատ դիւ հիմնելու գիտաւորութիւն կայ եւ մեք սիրով եւ համակրութեամբ հոգիանենք այնպիսի հաստատութիւն մը՝ ուր ազգային հոգեւոր եւ կրօնական խարութիւնք ու նկատմունք լաւելով ազգային ազատ կրթութիւն կրնայ ստանալ։ սահմանին մէջ պարտիկներով։*

*Այս պարմանաւ միայն կարելի է հիմնել համազգային վարժարան մը։ եթէ ատ դիւ հիմնելու գիտաւորութիւն կայ եւ մեք սիրով եւ համակրութեամբ հոգիանենք այնպիսի հաստատութիւն մը՝ ուր ազգային հոգեւոր եւ կրօնական խարութիւնք ու նկատմունք լաւելով ազգային ազատ կրթութիւն կրնայ ստանալ։ սահմանին մէջ պարտիկներով։*

*Այս պարմանաւ միայն կարելի է հիմնել համազգային վարժարան մը։ եթէ ատ դիւ հիմնելու գիտաւորութիւն կայ եւ մեք սիրով եւ համակրութեամբ հոգիանենք այնպիսի հաստատութիւն մը՝ ուր ազգային հոգեւոր եւ կրօնական խարութիւնք ու նկատմունք լաւելով ազգային ազատ կրթութիւն կրնայ ստանալ։ սահմանին մէջ պարտիկներով։*

*Հայոց ֆամիլիով Հայաստանի կիրթ դաստակաց։*

---

## ՏՈՂԱԿՈՒԹԻՒՆ
### ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ
(Շաբաթ—կիրակի ի՝ Թ. 1120)

**5. Գաւառական Դպրոցներ։**

*Մինչեւ հիմայ գաւառական դպրոցներուն վրայ չխօսեցանք։ Ասոնց վրայ խիստ քիչ մասնաւոր տեղեկութիւններ ունինք։ բայց ասոնց ընդհանուր վիճակը նկարագրութեան կարօտ չէ։ Գաւառաց մէջ ո՞ր կողմ որ ուսնորի մը ձեռնէք, դժբաղդաբար տգիտութեան մառախուղն աւելի խիտ է, դպրոցի փարատելու ջանքերը նուազ կամ լծոյլ։ եւ փարժարանները միօրինակ յետնեալ վիճակի մէջ կը տեսնենք։ քանի մը հոգաւորութեան բացառութեամբ։ Ճաշտին ասի է որ տեղական վարչութիւններն եւ վիճակաց առաջնորդները չատ անդամ բարձի թողլի կընեն վարժարանները։ որք ազգային յառաջդիմութեան ազբիւրն են։ Գաղութաց հոգեւոր կարգ հոգաբարձութիւններու եւ գաւառներու պակասութիւնը գաւառաց մէջ աւելի զգալի եղած է։*

**6. Ազգկանց վարժարաններ։**

*Հայաստանի կրթութեան մէկ մեծ եւ կարեւոր ճիւղն ալ ազգկանց գաւառարարութիւնն է։ Ժամանակիս ճանչցած սկզբունց մէջն է թէ՝ մանկանց կրթութիւնը պէտք է որքանէն սկսի։ Բայց մինչեւ կարելի է գործադրել դրան առանց կիրթ մայրերու։ Ասոր համար ազգկանց վարժարանները սկսան ալ բոլոր լուսաւոր միտքերու զգալի եղած է։ յուսալ միտքերու կրնանք։ վասն զի գործադրութեան կրնան տակաւին պանալ ոմանք ալ։ ոչ թէ հին դպրոցներով տպրուած։ ազգկանց կարգալ գրելը չարիք մը համարին։ Գաւառաց մէջ մանուտնդ։ իրաց առեալ մէկ երկու տեղ։ իգական սեռի դաստիարակութիւնը դեռ նոր դիտի սկսի։ Թէեւ իգական սեռը աշխարհիս վրայ առաւել մասին եւ ներքին գեր եւ պաշտօն մ՚ունենալով՝ արտաքին սեռին չափ անդամ եւ մեղանչ եւ մեղանչ կոչուած չըլլալ։ բայց եւ այնպէս իրրեւ մարդկային անհատ։ իրրեւ կին։ իրրեւ մայր — այս սեռն ալ քաղաքակիրթ ընկերութեան մէջ մեծամեծ դերեր ունի։ որոց կատարմանը ուսմամբ եւ կրթութեամբ միայն կրնայ ձեռնհաս ըլլալ։ Մասնայն հնայելով իրենց տարուած մասնաւոր խնամքներուն։ Մայրաքաղաքիս ազգկանց վարժարանները ժշգայլուն ատանակիկներ եւ դաստիարակիչ մայրեր պատրաստելու վիճակի մէջ չեն բոլորովին։ կարողութեան եւ միջոցներու նուազութեան պատճառաւ։ ասանք ալ մանչ ազգայց վարժարաններուն պէս տակաւին չատ բարեկարգութեան պէտք ունին։ Գաւառաց մէջ ալ քանի մը քաղաքներ միայն ազգկանց վարժարաններ կան։ որոց վիճակին վրայ ըստրդ ան զեկութիւն չունինք։ Գաւառ ազգկանց համար ալ առ այժմ՝ գոնէ հաստատուն նախնական կրթութեան մը համար՝ բարեկարգ վարժարաններ եւ ասանց վարժուհիներ հաստնելու համար իգական սեռին յատուկ վարժարանական դպրոց մը սիրոյ նուազ պէտք են։ Հեռաւորաբար եղածները բարեկարգելու եւ խնամելու։ եւ չեղած տեղերն ալ ազգկանց վարժարաններ բանալու։ ինչպէս նաեւ վարժուհեաց դպրոց մը հաստատելու. պէտքը չկրնար ուշադրութենէ վրիպիլ։*

**7. Դասագիրք։**

*Բայց ազգային կրթութեան պակասութիւնները միայն ասանք չեն։ Դպրոցաց մէջ ուսմանց կանոնաւոր դասագիրքերն ալ նոր անհրաժեշտ են։ Մակայն այս մասին ալ*

չենք կրնար ըսել թէ պէտք եղածն ունինք։ Դասագիրքերն ուսանող բանագիրքն են. ուստի առանց ասոնց ի՞նչպէս կարելի է ուսանիլ եւ զիտութիւնանց սկզբունքը հմտանալ առանց ելլ իրաւ է որ Հայերէն լեզուի մէջ ալ թարգմանութեամբ կամ հեղինակութեամբ իւրաքանչիւր ուսումնական դիւրին մաքրութեան ա. մեթոդիմոսութեանը հոգ տանիլ, պէտք եղած ուսումնական եւ արուեստական մասնաւոր բառերն յօրինել, նոր բառերու մը չինել։ եւ այլն եւ այլն։ Այդ ինչ մեծ գիտութիւններ տարածելու համար մշակուած լեզու պէտք է։ իսկ մշակուած լեզու ունենալու համար պէտք է որ թէ՝ նախակրթական եւ թէ բարձրագոյն կարգի վարժարանաց մէջ բոլոր զիտութիւնքն ալ հայերէն լեզուով ուսանելի։ պէտք է որ մաքուր աշխարհիկ լեզուով դրուած դասագրքեր ունենանք զիտութեանց բոլոր ճիւղերուն համար։ Այս մեծ գործը կատարելու համար մասնաւոր ու դրատնական զօրութիւն պէտք է։ կարելի է ըսել թէ երկու քն ալ պէտք փաքր ի շատէ կը գտնուին ազգին մէջ։ բայց այս ու ցան վիճակի մէջ են։ կը յուսանք որ երբ ազգիս մասնաւոր զօրութիւնը տեղ մը ամփոփուիլով Ազատական մարմին մը կազմուի, — այն ատեն դրատնական զարգացումն ալ անոր օգնութեան կը հասնի։ բարեբաղդ անձինք կրնան կազմակեր ընել անոր։ զարգէս որ ազգիս մէջ ուսմանց եւ գրականութեան զարգացմանը նպաստաւոր միջոցներու զարգանալ։ օրինակի համար մրցումներ (քննութիւն) հաստատել, պիտանի եւ օգտակար հեղինակութեանց կամ մարդ մնալութեանց փոխադրութիւններ առնելով, ազգային ուսումնական դարդասանութեան սիրելի ընկերութիւններ կազմել, ինչպէս որ սրմնականներն էրզրումի ըսուս։ որեալ ազգաց մէջ կը անուանեն։

Ս՝Նոյեանց հեղինակ Բ՝ոռ՝

---

Կը լսենք թէ Փիշմիշեան Աստիկ անուն՝ կոմիտիկ Հայոց Երուսալիմի գերդաստաններէն Մեծ. Եղամ Գրիգոր ազգի դատեր հետ նշանուել է։

Այս նշանաւութիւնը Հայոց Պատրիարքարանը կատարուած է՝ ի ներկայութեան Հարա՛ ազգ ինկարէն Մեծ. Թրքնկրեան եկ գրի էֆէնտիի, Դիւանի դեան Ցարութիւն ազգի եւ օրիորդին երկու եղբարցը, Տ՝ Քիշիշ Պողոս եւ Զինեար էֆէնտիներուն։

Ս՝ Պատրիարքն իմանալով այս նշանաւութիւնը, իր ամբողջական քաջալերութեամբ հարանեաքներն իր ներկայութեան ընդունելով յատկապէս օրհնեց, ըսելով թէ սորդարեւ նշանաւութեան գործերն իրեն չեն վերաբերիր, բայց ազգին կրօնապէս բանանալ երբոր մարդոց մէջ այսպիսի սիրոյ կատարելութիւն մ՝ իր տրամ առաջինն ըլլալուն, պատրաստիկը հարարի օրհնելը մաղթելով՝ որ երկու կողմն նախապատրաստեալ իրարու հետ հարարդեսկան տիրեալ։ Հայաստանի զուարթներն իրարու հետ եղբարական տիրեալ կատարելի իրենց մէջ մեր ծնունդ։

---

Դասատու Ցանկանալու փարձառանի խնամակալութիւնն հետեւեալ ազգը դրած է մեզ՝ հրատարակելու խնդրանքը։

## Ա Զ Դ

Նուպար Ցանկանալու փարձառանի խնամակալութիւնը ցաւոք սրտի տեսնելով պանդուն տիրոջներու մէջ՝ ի հրապարակ եկած մասնաւոր կարծեաց եւ հրատարակութեանց՝ ի պատասխան՝ այն անձանց վարժարանին մէջ պարտաւոր վարելնուն պրաճառանոյն խոկ վարժարանին դէմ եղած յարձակումները, պարտք կը համարի ներկայ ազդարարութեամբ ծանուցանել արդէդ հասարակութեան թէ ինքը երբէք պատասխանատու չկրնար համարուիլ իր իմացողը յանձնուած վարժարանին մէջ դասատուութիւնը նոյ կամ ուրիշ որ եւ իցէ պաշտօն վարել անձանց կարծիքներուն եւ դրդիչներուն, որք վարժարանին շրջանակէն դուրս կ՝ատարարուին։

Յայտնի է թէ խնամակալութիւնը իւրաքանչիւր ուրուք իւր պաշտօնը ճշդիւ կատարելը միայն կրնայ պահանջել եւ անոնց կարծեաց ազատութեանը վրայ բռնադատութիւն չի կրնար ընել բոլոր այն խնդիրներուն մէջ՝ որ ՀԷՐԾՈՒՆԻՆ Վ՝ ՇԷՐՈՒԷՐԷ։ Ուստի բնական է նաեւ որ այնոքիսի կարծեաց պատասխանատուութիւնը կամ հետեւութիւնը վարժարանին կամ խնամակալութեան վերածելն իրաւանց հակառակ է։

4 Օգոստ. 1871

Նուպար Շահնազարեան վարժարան

՝ի խորհուրդ

---

. . . խմբագիր.

Ձեր 1419 թուոյն մէջ հարցում մը ուղղուած է մեզ Մեծ. Ծնողաց մէկուն կողմէն «թէ յարգի Պ. Սրմաճեան ինչ կերպարանքով եւ նշանակութեամբ ուսանանից բեմն ելաւ։ ինչ իրաւունքով հրաժարեցաւ կորդը խանգարեց եւ այլն։ Մեծ. Նամակագիրը յոյս կը յայտնէ՝ մեզ անկեղծ պատասխան տ՝ տալ նեղուս։

Ցաւալի է թէ խնամակալութիւնը իւրաքանչիւր ուրուք իւր պաշտօնը ճշդիւ կատարելը միայն կրնայ պահանջել եւ անոնց կարծեաց ազատութիւնը վրայ բռնադատութիւն չի կրնար ընել բոլոր այն խնդիրներուն մէջ՝ -ՐԷ

| | |
|---|---|
| Յարութիւն Թաղուորեան | 75 |
| Յովհաննէս » | 75 |
| Գրիգոր » | 75 |
| Սարգիս » | 75 |
| Բարսեղակ Ջրբաասեան | 75 |
| Եղիա Արիանեան | 75 |
| Բարսեղ Հարաքեան | 75 |
| Նոյայի Անուխեան | 75 |
| Կարապետ Անասն Աւետիսեան | 75 |
| Մկրտիչ Գրիսեան | 75 |
| Դէորգ Մէնիկնէնեան | 75 |
| Յարութիւն Աղնաուրեան | 75 |
| Մօսիկ Փիլիչեան | 75 |
| Խաչատուր Աղեանաբեան | 75 |
| Սահակ Յակոբեան | 25 |
| Մարտիրոս Մանուկեան | 25 |
| Դաւիթ Զաքարեան | 25 |
| Նիկողոս Վարդանեան | 25 |
| Յովհաննէս Գաբուասեան | 25 |
| Դէորգ Յակոբեան | 25 |
| Մեղրան Մուրատեան | 25 |
| Ճանիկ Յովհաննէսեան | 25 |
| Կարապետ Նիկոդիմեսեան | 25 |
| Տիգրան Նահապետեան | 25 |
| Աստուածատուր Մանասեանեան | 25 |
| Բարսեղ Մանուկեան | 25 |
| Պօղոս Թաղուորեան | 25 |
| Սահակ Մինասեան | 25 |
| Յովհաննէս Պօղոսեան | 25 |
| Թուրէն Գաբրիէլեան | 25 |
| Մկրտիչ Գաբրիէլեան | 25 |
| Յարութիւն Յովհաննէսեան | 25 |
| Գաբրիէլ Գրիգորեան | 25 |
| Մինաս Կարապետեան | 25 |
| Քերովբէ Նարգիսեան | 25 |
| Խաչատուր Փափազեան | 25 |
| Դէորգ Բարսեղեան | 25 |
| Յովհաննէս Յովսէփեան | 25 |
| Նէրսէհ Սիրաղսեան | 25 |
| Սարգիս Գրիգորեան | 25 |
| Սիմոն Մանուէլեան | 25 |
| Յովհաննէս Դէորգեան | 25 |
| Կիրակոս Ջանիկեան | 25 |
| Մ. Պետրոս Կարապետեան | 25 |
| Սինէքերիմ Թորոսեան | 25 |
| Աւագիկ Նահինեան | 25 |
| Մկրտիչ Միրաքէսիսեան | 25 |
| Զարեհ » | 25 |
| Փոխան Էքսէրեան | 75 |
| Որթիկ Բէհանեան | 75 |
| Դանիէլ » | 75 |
| Խաչատուր Թաղէոսեան | 75 |
| Գումար | 23650 |

31 յուլիս 1871

Ի Պատրիարքարանի Հայոց Գում-Գապու.

Ի Դիմաց Ազգ. Վարչ. Տնտ. Խորհրդոց
Պանծապետ
Ղազար Յ. Մ. Հէքէրեան

. . . Խմբագիր.

Կը խնդրեմ որ՝ ձեր պատուական հրկիզեալ էջերուց մէջ ալ հրատարակել բարեհաճիք սոյն աղդս ի սէր եւ ի խնամս ազգութեան.

Ա. Զ. Դ.

Աւելց յուլիս 28 թուոյ Խնամիչի եւ Գուսիսնեռնեռի միացեալ թերթէն երկու անձանց երեւութական քուէ տալու համար լրագրոց միջոցաւ հրատարակուած էր. բայց եւ այնպէս չատերը չի լսելով իրենց քուէները չի տրուին եւ քուէարկութիւնը չի կրցաւ կատարել. անա այս անդամ ալ սոյն Ազգս կիմացնեմ երկու թաղեցւոց որ օգտուս 8 կիրակի առաւօտ յետ աւարտման եկեղեցւոյ քուէարկութիւնը պիտի կատարուի մինչեւ ժամը 4 եւ անկէց վերջը քուէ թերթք չպիտի ընդունուին, որուն թաղական խորհուրդս պատասխանատուութեան ներքեւ չմնայու համար . . . . խորհուրդս սոյն Ազգը լրագրոց միջոցաւ հրատարակելու յարմար դատեց.

Ասկէց առաջ քուէարկութեան համար նամակը ապուհերով կը ղրկուէր, բայց եւ այնպէս ուելի յարմար դատուեցաւ հրատարակել լրագրոց միջոցաւ.

1871 օգոստոս 5 Փոխ. Ատենապետ
Ի Գուսիսնեռնեռ Կ. Յ. Պէշիկթաշլեան
Ատենադպիր
Գ. Յ. Սեւէրեան

Ա. Զ. Դ.

Նոգը Տամարը Բարիի երկրորդ հատորը Պօլիս հասած ըլլալով Աբդոյ բաժանորդներէն կը խնդրուի՝ որ իրենց անգործածները ներկայացնեն Զաքարեանց վաճառատունը, եւ հանկէ ստանան նոյն հատորը.

ՕՍԿԱՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի՛ Ն Գ Ա Ր Ա, Նշանիէ դուռնոյ Շ. 82

ՊԵՏՔ ԲԱՑՈՒԻ ՕՐԻՈՐԴԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԸ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ Չ ԻՆ.

Այս վարժարանը սա յատկութիւնը ունի՝ որ հոս ուրիշ տեսակ տեսակ դիտութիւններու հետ Ցեռեսական Դիտութիւն, այսինքն՝ տուն պահել կամ կառավարել ալ պիտի ուսուցուի.

Օրիորդ մը՝ սա գիտութիւնը ուսանելովը՝ հարկ չէ որ ապառաւորութեան դատապարտուած ըլլայ, այլ ոթոյ հեռաւոր տան կառավարութիւնը տիկնոջ կը վերաբերի, սա կրնայ իրենց համար ամենահարկաւորն եւ օգտաւորն է.

Ուսուցչիք աշակերտաց թիւը սահմանուած ըլլալուն՝ պէտք է որ դուսակներին հոն դրկել ուզող յորդիք՝ ի ժամանակին իմաց տան.

Միայն ցեղեկուան դասատուութեան համար կը պահանջուի տարիքը կէս ոսկի կանխիկ, եւ գիշերօթիկաց համար տարին 35 ոսկի, վեց ամսականը կանխիկ վճարելով. ՄԻՆԷՍ Օսմանեան.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Դ Ա Ր Ն Ա Ն

ԾՈՒՂԻԿԵԵՐ

ԿԱՄ

ԵՐԵՏԱՍԵԱՐԴԱՑ ԱՐԻՒ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՅԿՈՒՆԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կը ծախուի Պ. Յ. Գալֆֆեանի դրատունը՝ ի Զաքարեանց Խաչատուր. գին 4 ղուրուշ.

ԳԻՏՈՒԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԵՐԱՑ ԱՄՈՒՍՆԱՑԵԱԼ

ԵՒ

ԺՄԼՈՒՐԴԱԱՆ ՀՈՎՈՒՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԵԱԼ.

Ի ԹԱԳՆՈՍ ՄԻՀՐԴԱՏԵԱՆԻ

Կը ծախուի ամէն Հայ դրատունս. գին 60 փարայ.

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա.Զ.Ա.Տ.Ի.Թ.Ե.Ա.Ն.Ն

ՀԱՐՈՒՆԱՑ

Ի Զ.Ե.Ռ.Ա.Ց Գ.Օ.Զ.Ա.Ն.Ե.Ա.Ն.Ց

Կը ծախուի ամէն Հայ դրատունս. գին 4 ղուրուշ.

ԲԱՌՔ ԵՒ ԽՕՍԱՑՈՒԹԻՒՆՔ

Ի ԴԵՆ ԼԵԶՈՒԻ ԲԱՂԿԱՑԵԱԼ

ՏԱՃԿԵՐԷՆ—ՀԱՅԵՐԷՆ—ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ՈՒՌՈՒՍԵՐԷՆ-ՌՈՒՍԱՀԵՐԷՆ-ԳԱԳԱՂԻԵՐԷՆ

ԻՏԱԼԵՐԷՆ-ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ-ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ

ԳՐԵԱՑ Վ. ՄԻՔԱՅԷԼՈՎ.

ՏԵՏՐԱԿ Ա.

Կը ծախուի ամէն հայ դրատունս. գին 3 դահեկան.

ՀԻՆ ՁԱՓԵՐԸ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐԸ ՆՈՐԵՐՈՒ ԵՒ ՆՈՐԵՐՆ ԱԼ ՀԻՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԾՈՂ ՅՈՒՅՑԱԿ

Ամենապիտանի եղանակաւ մը, այսինքն մի միայն թաղմնորոգութիւնն ա՛ընելով՝ հին չոմերը եւ կշիռները նորերու եւ նորերն ալ հիներու վերածելու յատկացնող այս ցուցակը այս անգամ Հայերէն գրքերով եւ առանձինն լեզուաց, Գ. Դարբինեանի հեղինակու թեամբ ի լոյսն ծայուած է.

Այս ցուցակը Հասարակաց կիմացութեան բարձր ուսանելին հրամանաւը ուղարկուած եւ անոր մենաշնորհիւը գանազան լեզուներու թարգմանելու իրաւունքն ալ հեղինակին վերադարձուած է.

Կը ծախուի ամէն գրախանութներ եւ կամաւորին գլուխը՝ գին 5 ղրշ. անկարգ, եւ 8 ղրշ. ուշիմարհատպական տախտակի ձեւով կազմուած.—

ՕՐԱՑՈՒՅՑԻՆ

Կոստանդնուպոլսոյ գրաց պիտոյիցը հաւատար գնուելիք 100 000 հատ բուրգ կարմիր դրոշին գնահատութիւնը՝ ի Գրծ ոսկւոյ յատաջիկայ երկու շաբթի օր օգոստոս 9—21ին՝ ի Տոսի Ճանապարհ.

Ի սոսկ յիշեալ տպրանքը մուտաւ կարարել ուզող վաճառականք կը հրաւիրուին յիշեալ օր ժամը 6ին մինչեւ ցերեկը յիշեալ տեղը գանուիլ.

Շ օգոստոս 1871

Ի Դուռն Կարգարարութեան.

Այս լրագիրը յաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երէքշաբթի, հինգշաբթի եւ յաբաթ օրերը. Բաժանորդագրութեան տեղերն են կ. Պոլիս Զինիլի խանը վերի յարկը թիւ 6 Մասիսի խմբագրատունը.

Իսկ գաւառաց մէջ հեռուներայ հոգաբարձուաց սենեակները.

ԻԶՄԻՐ. Պետրոս աղա Տէմիրեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Թորոս աղա ոսկերիչ.

ԱՏԱՆԱՍԱՐ. Մեսրոպ աղա Տ. Դէորգեան.

ՊՐՈՒՍԱ. Կարապետ աղա Թաղէոսեան.

ԹԷՔԻՐ ԴԱՂ. Համբարձում աղա Քաւզաքէզոպեան.

ՏՐԱԲԶՈՆ. Խաչատուր աղա Աղբանեան

ԴԱՐԻՆ. Կարապետ պաշտաւելի Զաքարեան.

ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փոթիկեան.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Վարդան Էֆենտի Աբգարեան.

ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.

ՓՈՒՐՍԱԿ. Մկրտիչ աղա Աշճեան.

ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան.

ԵՐԶՆԿԱՅ. Ընթերցասիրաց Թանգարան.

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրել ուզողներն այս ուղղութեամբ կրնան թղթակցիլ.

ԽՄԲԱԳՐԻՐ—ՏԵՐԸ
Ա. Ս. ԻՍԿՈՒՀԱՆԱՆ.

Ա. ՊՕԼՍՍ ՁԻՍԻԼԻ ԽԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՄՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

# ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
7 ՕԳՈՍՏՈՍ
(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ԳՈՒՐՈՒՇԷՆ)

| | | |
|---|---|---|
| Լոնտրա 3 ամիս զուրուշ | 109—109½— | |
| Մարսիլիա » | 23,20—23,30 | |

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ
7 ՕԳՈՍՏՈՍ

| | | |
|---|---|---|
| Անգլ. լիրա զուրուշ | 109,10 | |
| Նաբոլէոն ոսկի » | 87,10 | |
| Իմբէոբոլ ռուս » | 89 | |
| Բէրլինի » | 51,20 | |
| Հինդ ֆրանք » | — | |
| Հինդոյ » | 104 | |
| Պլինտ » | 117,30 | |

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 7 ՕԳՈՍՏՈՍ

Ա Ր Մ Ա Տ Ի Թ

| | | |
|---|---|---|
| Նոբեն կարծր Պէսարապիա | 26 | —28 |
| » » Ազաղ | 28 | —30 |
| » » Պալէրք | 26 | —28 |
| » » Պուրիպ | 23 | —25 |
| » » Թէքիրտաղ | 23 | —26 |
| կակուղ Ազաղ | 24 | —27 |
| » » Պէսարապիա | 29 | —30 |
| Սիրա Թունա | 24 | —27 |
| Յորեն կակուղ Պուրիպ | 20 | —24 |
| Վառնա | 20—24 | |
| » » Պալէրք | 22—26 | |
| Եգիպտացորեն Թունա | 16—17 | |
| » Անատոլ. | 16—17 | |
| Գարի Թունա | 10—11 | |
| » Անատոլ. | 10—11 | |

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՋԱԿ ՁՈՒ

| | | |
|---|---|---|
| Պուրսա զուրուշ | 30—45 | |
| Անատոլու » | | |
| Փօլա | | |
| Էսքիզէ » | | |
| Ցսկան | | |

ԹԱՄԳԱԿ Զուրուշ

| | | |
|---|---|---|
| Կէյվէ հօխա | 9 | — |
| Խրիմ » | 10 | — |
| Լաոնա » | 9½— | |
| Պարսկաստան » | 7½— | |
| Վրաստան » | 7½ | — |

ԲՈՒՐԴ

| | | |
|---|---|---|
| Անատոլու լուացուած հօխա | 13½—16 | |
| » չլուացուած » | 7—8 | |
| Ռումելի լուացուած » | 17— | |
| » չլուացուած » | 7½—8½ | |
| Վրաստան լուացուած » | 10½— | |
| » կէս | 12 | — |
| » չլուացուած » | 17 | — |
| Տոպրակա » | 10 | — |
| Հակի Շէնիր » | 9 | — |

ՄԱԶԸ

| | | |
|---|---|---|
| Պարսկաստան հօխա | 10½— | |
| Անատոլու » | 9½ | |
| Ճերմակ » | — | |

ՃԷՅՐԻ

| | | |
|---|---|---|
| Դայտիրի Ա. տեսակ հօխա | 19—20 | |
| » Բ. » » | 18 | — |
| Լինկիբիւ » » | 18 | — |
| Թուրմի » » | 18½— | |
| Աքէլիր » » | 17 | — |
| Նօզդաս » » | 16—17 | |
| Զօրում | 16—17 | |

ԹԻՖԹԻՐ

| | | |
|---|---|---|
| Լինկիբիւ հօխա | 48 | —50 |
| Գաստամոնայ » | 48 | —50 |
| Գէյրաղաբ » | 48 | —50 |
| Զէրրէղ » | 48 | —50 |
| Վան » | 26 | — |

Ա Ճ Ի Մ Ո Ր Թ

| | | |
|---|---|---|
| Ամասիա | 9½—10կտոր մէկ Օ. Լ. | |
| Եօզկատ » » » | » | |
| Մէվաս » » » | » | |
| Կէյշրուժ » » » | » | |
| Գայսէրի » » » | » | |

Զ Ի Թ

| | | |
|---|---|---|
| Մուսանիա հօխա | 6½— | |
| Ամասիա » | 6 | — |
| Եաքրդ » | 9 | — |
| Մէսիլի » | 6½— | |
| Գղմեն Թուղաթ երկրին մէջ | 9½—10 | |
| Սալէպ Դասթամոնդ հօխա | — | |
| Ագիսն » | 230 | — |
| Գիմրի » | 24 | — |
| Ցուսամ » | 4 | —4½ |
| Կտուտաս Ընտ. Գրիլ | 30 | —32 |
| » Բուռմիլ » | — | |
| Մեսաքս Գարակ. Ոչխար » | 47 | —52 |

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

| | | |
|---|---|---|
| | | զուրուշ |
| Խուհլ Բիւլ. տեսակ 100 հօխ. | 850—930 | |
| « Բ. » » | | |
| Եէմէն » | 16 | |
| Շարքար վուչի Անդղ. կգ. | 260—262 | |
| » » Գաղղ. » | — | |
| » գլուխ Գաղղ. | 310—315 | |
| Զոյ Բանկօ հօխան | 21 | —23 |
| » Բէրօ ծաղիկ » | 45 | —70 |
| Ընոյ (գալայ) կենդ. | 930 | —950 |
| Պղպեղ (պիպէր) հօխա | 9 | —9½ |
| Լէզակ (չիվիա) Պէնկալա » | 133 | —170 |
| » » Մասրաս » | — | — |
| Զին. քսախտ 100 հօխա Ֆր. | 90 | — |
| Եկեսի ծողածիւ | 58 | —60 |
| » տախտակ | 72 | — |
| » բեւեռաց | 64 | —66 |
| Գարֆիխա | 120 | — |
| Բրինձ իտալիոյ 100 Քիլ. Ֆր. | 42½ | |
| Կարագ եղ Ամսոյ ֆր. | 13 | —14 |
| Խալեաբ » | 52 | —25 |